

從拼寫阿美語 到台北市語言巢的教學

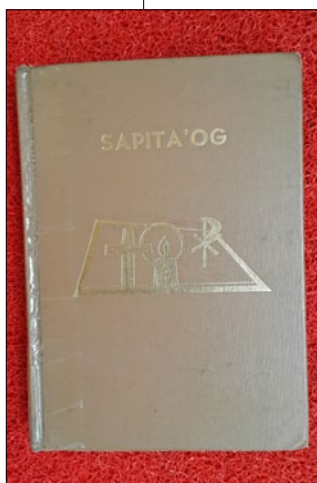
アミ語の綴りから台北市「言語の巢」の教育へ
From Writing in 'Amis to Teaching 'Amis in a Language Nest
in Taipei City

文・圖 — Nikar Calaw(高進財) (台北市部落大學文化暨族語課程講師)

記得 在1970年代，也就是九年國民義務教育正式邁入新的里程碑時，無論天主教或基督教及其他教派紛紛在花東部落傳教，我第一次看到使用羅馬字書寫符號，是在大馬天主堂的阿美語彌撒經本裡頭。當時我非常好奇，打開經本一看，跟學校的國中英文課本裡頭的書寫符號沒什麼兩樣，但發音似乎不太一樣，經向傳教師及耆老請教，才知是另外一種音標。還記得有幾位耆老無論朗讀經文或是全體唱聖歌時，聽起來好熟悉、好流暢、好生動；尤其是聖誕節更令人如癡如醉、百聽不

Yo itini i 1970 ko mihcaan, mapacakat to no ,sihfo ko picodad no sito, mapaherk siwa ira ko mihca'an ta micoyap. Itiya o tingsikiw ato ciwlo ato sakaromarma'ay a kiwkay, mapatireng to itini i kalingko ato i posong ko sapitaong to wama i kakarayan. Saka, cecay pakaaraw kako toya tilid i, itini i tingsikiw no'Tama kiwkay. Sa:fahka' sakako a paka'araw toyatilid, nengneng sakako to no kocong a codad no'Amilika ri, malcalcad awa ko pili'en, taha matini cakafalah no kiwkay. Nikawrira, satengilitengilienri, ca'ay kalcad ko ngiha a tengilen, masasiroma to, licay han ko singsi no kiwkayri, o Loma'ay a kitakit kinatilid saan a pacaof, naitira fana' sato kako. Malalitemoh to pilipayan pimisa'an mi'asip to fangcalay a codad ato romadiwen no mato'asay, matiya yo kaso:'ay a tengilen, ma'adah ko marorayay no tayal ato mararomay a faloco. Manga:'lf masahopo i kasofocan ni Yiso Kristo 'caka senga tengilen ko radiw no alomannay. Sa, matira longc sakako a pa'icel minanam to tilid ato sowal no pangcah.

O tadafaloco'an a milongoc to pinanam cai kapatot a marofofo ko mihca'an

筆者在阿美語彌撒經本裡首度接觸族語羅馬字書寫符號。

厭，激起我學習的動機。

不受戒嚴時代阻礙的學習渴望

遺憾的是，偏偏當時國家正處於戒嚴時期，美意是說為了國家團結發展，竭盡所能地推動說國語的政策，禁止在學校、公共場所說方言。因此，大家不敢貿然學習族語，深怕觸犯法規。教會也沒有公開教授族語的書寫符號，只是偷偷摸摸地在上主日學進行，在這樣的時代背景下，雖然失去學習的機會，但我始終沒有放棄求知的渴望。

之後由於求學及服兵役，一直在外地，我以為無緣再接觸這些族語符號；萬萬沒想到，退伍後經招考進入台灣肥料公司南港廠服務後，在相同教會（天主教）、不同時空背景的一個偶然集會裡，教友介紹我參加南港耶穌聖心堂（成德天主堂）一個月難得一次的專屬原住民的主日彌撒，進行中雖然不盡然是阿美語的感恩祭典，但聽見族語之後那顫抖興奮的心情，簡直如他鄉遇故知般的親切。多年的期待，終究還是在自己的信仰中實現，人生的際遇難道還有比這個更值得

歷經離家求學、服兵役多年之後，筆者在南港耶穌聖心堂（成德天主堂）再次接觸族語書寫符號。

我第一次看到使用羅馬字書寫符號，是在大馬天主堂原住民彌撒經本裡頭。還記得有幾位耆老無論朗讀經文或是全唱聖歌時，聽起來好熟悉、好流暢、好生動；尤其是聖誕節更令人癡如醉、百聽不厭，如激起我學習的動機。

Kirami, nanay itiya caka fangcal ko kitakit no mita pidipot to finawlan. Matiya yo malofu'ay i pakolongan ko o'rip no tamdaw. Paratoh sako citapang'ay no sifo, itini i cocowa'ay picodadan ato i cocowa'ay kapolongan no tamdaw a masa'opo ri, akapatelac a somowal to sakasasiroma no finacadan a licay. 'Dengan no Holam a سوال komo'celayo, mitiyol سوال sako sifo, malecad ko سوال mapolong itini i Taywan maro' caloway kita matayal to masama'ama'anay a remak matongal ko tanektek no niyaro' a marikec a saan. Samatira itiya sa awa'ay ko minanam to سوال no pangcah matalaw malofu no hoying. O kiwkay sa'an i, mafana'to, ca'ay

pacici papinanam' to tilid no Roma'ay, itini i pilipayan a cecay kono kiwkay a padodo to pilihay no kapolong'an. Itiya rihateng sakako, anomatira, awawa'ay ko pinanaman to fangcalay a tilid i, cai kapatay ko pilongc ako to pinanam tora codad.

Itiya mihcaan dodosato'to tato'asan a miliyas talapapotal no niyaro' micodad ato malahitay, tinako sakako, 'awa sato paleded no kawas takowan a pilongc ako to pinanam no pangcah a codad haw? Herek no malahitay a romi'ad, mitanam kako a misking to Taywan no Hiliwkusi Nankan kaysiya a matayalay sa'an pikawih. matama ako, micomod kako a matayal.

2002年台北市府原民會成立各族語言巢，我也隨著這一波潮流開始招生教授族語。光陰如梭，一晃眼至今已15年，我依然站在第一線上，樂此不疲。因為振興族語不只是熱情、耐力、愛心或使命感，而是一個民族尊嚴、衰敗存亡的挑戰。

嗎？感謝上主的恩賜。

通過族語認證 開班授課至今

1997年，也是台灣解嚴10週年，開啟了民主、教育、文化等漸漸進入本土的階段，學校也紛紛開放鄉土語言。當時已聞南港區東新國小的陳金龍、嚴玉妹老師夫婦教學族語多年。2001年政黨輪替，原民會推出振興族語的政策，辦理第一屆原住民族語言能力認證考試，

通過族語能力認證後，筆者於2002年開始在台北市語言巢教授族語。

Ira cecay pilipayan a romi'ad, mihaklong kako to kapot midodokako to pilihay no sapangchay i Taypak a misa. Saicomod mimisa tatedongan, tengtenglien ako ancicamolcamol tono Holamri. Tangasa' kaherekan mimisa, hemek sako faloco' ako, tang'sol ma'adah ko nani tangica'an lalinek'ay a faloco' ako. Awa'ay to mikaka'ay to raraw ako, mapalahkl to i, ma'an haca ko cango'otang! Nafaloco'an sa'an, sa'aray! sa kako to paini no wama i kakarayan.

Nama'ala ko Tilid no Pirepon sanay a tilid ri satapang pasifana to سوال no Amis tahamatini

Itini i 1997 a mihaan, SiyanKan a kanatal hananay, mapanokas i KiwSanto a kitakit. Ikor, matatodong no mita kitakit a pafalah to tatiihay malofu'ay a romi'ad mo'tep mihca'an. Herek itiya pacomodan kita to no Taywan'ay a kakawa

ato fangcalay a siyakay, ponka, kioyiko i 'orip no mita to romi'a mi'ad. Halo picodadan midodo to ikor a papinanam pacomod to سوال no kasasiroma no licay, itiya matengili to ko likaf no tao, halafing to pasifana ci 'Ofad singsi ato ramod niira i Tongsing kosaw picodadan a sa'an, yo, itiya namiha'an matatodong, ma'ala no singkiw ko, MinCingTang ato congcong, mikowan tita'anan. Padodo sa'an ko sifo, Singcengyin Yincominco a Iingkey, pasadak to sakatenak no سوال a halaka, ikor, pakakiting sato ko sifo, patireng to sapisking no sasiroma'roma no finacadan a سوال. Pakatengili kako toya fali:'ay ho a lihodri, fah:'ka sa'an ko lipahak tangsol ma'ad'ad lalinek'ay nanafaloco'an a olah. Itiya foraw sato ko Taypak Sisifo Yincominco a Iingkey mikawih to tokay

消息一傳出，興奮之情澎湃洶湧。當時台北市原民會也很快回應並積極招生，呼籲教會、各原住民協會、同鄉會、儲蓄互助社團體等單位的族人踴躍參加研習會。在研習中，我才逐漸認識阿美語各語別的書寫系統，而依地理位置我屬中部（秀姑巒）阿美語，用心學習之下果然奏效，如願拿到合格證書。

2002年台北市原民會成立各族語言巢，我也隨著這一波潮流開始招生，教授族語，從教會的家長著手宣導、吸收。而都會區學生組成相對較為複雜，其中原漢通婚占60%，為了消

除家長的疑慮，我每次上課前15分鐘，都會跟家長及學生就教學規劃、課程、教材、進度、班級經營等層面，盡可能提供訊息、交流溝通並保持一定的互動，同時保證只要到我的語言巢學習的同學，都能通過族語認證。久而久之，家長反而自發相傳鄉親，還受邀至其他鄰近的社區大學、學校、教會等地授課。

光陰如梭，族語教學一晃眼至今已15年，我依然站在第一線上，樂此不疲。因為振興族語不只是熱情、耐力、愛心或使命感，而是一個民族尊嚴、衰敗存亡的挑戰。◆

Yincomin a kiwkay ato kociwsiya ato misaTaypak'ay icowacowa'ay a rikc no tamdaw. Papiocor mami nanam to tilid no pangcah ato sowal. Naitira minanam fana'sa'an ho kako to kasasiromaroma no mimin no ngiha sowal ato tilid no codad. Polong a 'enem kono pangcah kasasiromaroma a ngiha. Ca'ayay karaya ko romi'ad a minanam pa'icel hako ko pisking ma'ala ako o tilid no pilpon sa'nay a codad.

Yo, 2002 mihca'an TayPak Sisifo Yincominco a lingsay patireng to kamaro'an no minanam'ay to sowal ato tilid no finafinacadan a demak, midodo' kako to kapolongan a mipasa'opo to sito, nikawrira, itira 'aca i kiwkay pakilac to saka fana'a te'pelok, palihod ato mihelip. Malahci ira ko masasiroma'ay ko rihateng nagnra. Asip malahci'ay masasiramod to paylang 60%, ya ca'ay kanga'ay tapang paro'no loma' ri sahimelen ako mihinom. Yamidodo'ay to wawa, kaman'ay tala picodadan a mato'asay ri, tala'ayaw ko kamang'ay micodad ri, Pasowalen ako a mapolong to mimin'ay a wid 15, pasifana'en anca ako to fangcalay tato' asan a kimad sakafana'no wawa itini a micodad, 'emin han a pasadak, ca'ay kapodohen ako a pasifana'.

Yamicomoday minanam i takowan a sito, pahosiw hannako a milifet to sowal nganra to loma. Matama anca ko O Tilid no Pilpon a codad sanay. Pakahemawen ako ko faloco' nganra. Pina^Pina? Toko mihca'an mafana' toko finawlan to pasifana' no mako. Mahemek cangra, sasiparatoh saan to salikaka ancimacimato? Pacomod nganra kako i sakafiyaw Sic Siyakay no Taykako ato picodadan no sito ato kiwkay.

Yo, naitiya namihca'an tahamatini tafe:'siw ira ko safaw lima mihca'an. Ma'deng hokako ira ho ko lasto a padama to ikor a sa'an. Palowad to sowal no pangcah ca'ay ko sowasoawl a cecay padodoen anca to ngodo no mita to kimer no 'ayaw'ay a mato'asay, patireng tona sowal no pangcah.

Nikar Calaw
高進財

阿美族，花蓮縣光復鄉馬太鞍（Fata'an）部落人，1955年生。國立空中大學公共行政學系畢業。現任台北市部落大學文化暨族語課程講師、台北市立東湖國小族語老師、天主教旅北原住民傳協會義務使徒員。

